

Liberec**Plán akcí*****Dobrodružný speciál 11/2022***

KONTAKTY:

Telefon: 488 577 661**Email:** liberec@tyflocentrum-lb.cz**Adresa:** Na Výšinách 451/9, Liberec 5**Web:** <http://tyflocentrum-lb.cz/>

CO NABÍZÍME:

- **Průvodcovskou a předčitatelskou službu**
domluvení služby:
Květa Heligarová – Nováková (736 130 590, pps@tyflocentrum-lb.cz),
- **Zajištění sociálně aktivizačních služeb**
přihlášení na akce:
Květa Heligarová – Nováková (736 130 590, activity@tyflocentrum-lb.cz),
- **Výuku a poradenství ohledně elektronických kompenzačních pomůcek**
domluvení služby:
Ing. Jana Smolná (731 913 585, jana.smolna@tyflocentrum-lb.cz),
Lukáš Feifer (lukas.feifer@tyflocentrum-lb.cz),
- **Základní sociální poradenství**
zajištění služby:
Mgr. Jana Jakubcová (797 695 503, jana.jakubcova@tyflocentrum-lb.cz),
Mgr. Jana Benešová, Ph.D. (jana.benesova@tyflocoentrum-lb.cz),
- K zapůjčení tandemová kola, zvukové knihy, možnost digitalizace textů a další.

Úvodník

Milí čtenáři OKA,

Právě listujete **Dobrodružným speciálem**. Což neznamena, že bychom si mysleli, že se dobrodružství dají prožít pouze na podzim (nadto jen v listopadu), a ne jindy. Dobrodružné téma se pro nás pojí se zábavou, napětím i nevšedními okamžiky. A my věříme, že program na listopad všechno tohle přináší.

Čekají Vás hned **čtyři zajímavé besedy**. Ta první bude s tematikou **požární prevence** a proběhne prezenčně v klubovně TC Liberec. V polovině měsíce zavítá k nám do TyfloCentra paní Renata Kaničárová, aby nám pověděla zajímavosti z oblasti účinků **léčivých kamenů a minerálů**. Nebude chybět možnost zhotovit si z nich vlastní výrobek. Třetí beseda, zejména o zpřístupňování sportu zrakově znevýhodněným, se uskuteční online s naším vzácným hostem panem **Maximem Čamborem**. No a na úplný závěr se těšíme na paní Pavlu Kovaříkovou a její program s tematikou **rukodělné**

tvorby pro zrakově znevýhodněné, kdy bude opět šance něco se naučit i vlastnoručně vyzkoušet.

Nepřijdete o tradiční nabídku aktivit – keramiku, jógu, výuku hry na piano, cizí jazyky, bowling či horolezeckou stěnu. Potřetí proběhne **zážitkové vaření, které vede pan Jiří Pikeš** a které si okamžitě získalo Vaši přízeň. Chybět nebude **historické online okénko** s panem Peterem Tkáčem. A podruhé spolu s tímto číslem dostáváte také **rozhovor zpracovaný paní Lucií Fialkovou**. Ten aktuální Vám představí paní Vlastu, pracovníci Tyfloservisu Hradec Králové.

Dozvíte se výsledky říjnového soutěžení, a pokud máte chuť, zapojte se do soutěže i tentokrát – luštíte rádi **křížovky**? ☺ Kdo ne, třeba upřednostní **dobrodružný znalostní kvíz**. Závěrem OKA se pak ohlédneme za říjnovým dobrodružným Výletem podle satelitu!

Neuvěřitelně nám ten rok utekl, a tak již otevíráme možnost objednávek stolního kalendáře na rok 2023 z knihovny KTN. Je jako vždy k dispozici v braillově písmu nebo ve zvětšeném černotisku za 60,- Kč. Máte-li o objednání kalendáře přes TyfloCentrum zájem, sdělte nám prosím **typ kalendáře a počet a kusů nejpozději do 20. 11. 2022**. Ke stejnému datu prosíme rovněž o **navrácení vypůjčených zvukových knih**. Věříme, že ještě před Vánoci stihnete zápůjčku z knih nových – na první pololetí 2023. **Provoz TC v letošním roce končí v pátek 16. 12. 2022.**

Pěkné podzimní dny přeje

Vaše TyfloCentrum

Obsah čísla:

Program TC na listopad 2022.....	3
Na téma dobrodružství.....	8
Výsledky soutěže z minulého čísla.....	10
Soutěž 1: Křížovka.....	10
Soutěž 2: Dobrodružný kvíz.....	11
Recept 1: Dýňová polévka podle Jiřího Pikeše.....	12
Recept 2: Moučník s kysanou smetanou podle Jiřího Pikeše.....	13
Oslavenci v listopadu.....	14
Ohlédnutí: Co přinesl říjen.....	14
Padlo nám do OKA: Královská zábava za volantem vozů Hummer.....	17
Závěrem: Citáty k tématu dobrodružství.....	18

Program TC na listopad 2022

Pro přihlašování na akce a aktivity TyfloCentra využívejte kontakt na Květu Novákovou Heligarovou: 736 130 590.

Pro objednávání na konzultace k elektronickým kompenzačním pomůckám využívejte kontakt na Ing. Janu Smolnou v určeném čase: každé úterý od 12:00 do 13:00.

1. 11. úterý 15:00 Angličtina pro pokročilé - online

Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.

2. 11. středa 10:00 Zásady požární prevence – přednáška

Zástupci Hasičského záchranného sboru Liberec po nás v prostorách klubovny TC Liberec uskuteční tematickou přednášku. Dozvíte se, jak si co nejbezpečněji počínat při běžných činnostech nebo jaké jsou zásady, pokud již požár nastane. Zájemce prosíme o přihlášení do 31. 10. 2022.

2. 11. středa 12:30 Keramika

V dílně TC můžete vyrábět dle vlastního přání a fantazie, nebo se zapojte do většího díla – společně tvoříme figurky do vánočního keramického Betlému. Těší se na Vás lektorka paní Radka Valentin. Příspěvek na aktivitu je 30,- Kč. O přihlášení prosíme do 31. 10. 2022.

3. 11. čtvrtek 10:00 Piano poslepu pro začátečníky

Prezenční výuka probíhá v klubovně TC Liberec. Lektorkou je paní Lucie Remerová.

3. 11. čtvrtek 11:00 Trénink paměti - telefonicky

S Květou Novákovou Heligarovou si po telefonu prověříte znalosti, paměť, postřeh či logické myšlení formou zábavných kvízů. Přihlášení nových zájemců do pondělí 31. 10. 2022.

- 3. 11. čtvrtek 14:00 Jóga**
- Cvičení pod vedením odborné lektorky paní Jany Salačové probíhá **prezenčně v klubovně TC, ale též s možností online přenosu** přes odkaz na Google Meet.
- 4. 11. pátek 8:00 Výlet a exkurze – Nobilis Tilia (pořádá SONS Liberec)**
- V případě zájmu o informace k akci se obračejte přímo na SONS Liberec.
- 7. 11. pondělí 10:00 Keramika**
- V dílně TC můžete vyrábět dle vlastního přání a fantazie, nebo se zapojte do většího díla – společně tvoříme figurky do vánočního keramického Betlému. Těší se na Vás lektorka paní Radka Valentin. Aktivita je vhodná i pro úplné začátečníky. Příspěvek na aktivitu je 30,- Kč. O přihlášení prosíme do 2. 11. 2022.
- 7. 11. pondělí 15:00 Angličtina pro začátečníky - online**
- Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.
- 8. 11. úterý 15:00 Angličtina pro pokročilé - online**
- Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.
- 9. 11. středa 9:00 Muzeum skla a bižuterie Jablonec nad Nisou**
- Na prohlídku expozic muzea se s námi můžete vydat ve středu 9. 11. 2022. Sraz na autobusovém nádraží v Liberci v 9:00 u budovy prodejny jízdenek. Odjezd směr Jablonec nad Nisou spojem č. 960 v 9:10. Ceník vstupného do muzea: senioři a ZTP: 80,- Kč. Součástí výletu je oběd v nedaleké Restauraci U Zeleného stromu (hotová jídla v ceně kolem 120,- Kč). O přihlášení prosíme do pondělí 7. 11. 2022.
- 9. 11. středa 13:00 Rodičovský klub - online**
- Sdílení zkušeností z oblasti rodičovství a péče o děti probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. O přihlášení na aktivitu prosíme do 7. 11. 2022.

- 10. 11. čtvrtek 10:00 Piano poslepu pro začátečníky**
- Prezenční výuka probíhá v klubovně TC Liberec. Lektorkou je paní Lucie Remerová.
- 10. 11. čtvrtek 11:00 Trénink paměti - telefonicky**
- S Květou Novákovou Heligarovou si po telefonu prověříte znalosti, paměť, postřeh či logické myšlení formou zábavných kvízů. Přihlášení nových zájemců do pondělí 7. 11. 2022.
- 10. 11. čtvrtek 14:00 Jóga**
- Cvičení pod vedením odborné lektorky paní Jany Salačové probíhá **prezenčně v klubovně TC, ale též s možností online přenosu** přes odkaz na Google Meet.
- 14. 11. pondělí 9:00 Léčebné kameny a výrobky z nich**
- Přijďte se dozvědět zajímavosti o léčivých účincích minerálů a vyrobit si z nich svůj vlastní náramek. Výrobek se v předvánočním čase bude hodit také jako milý a originální dárek. Přednášku i tvoření pro nás v klubovně TC zajistí paní Kaničárová. O přihlášení na aktivitu prosíme do čtvrtka 10. 11. 2022.
- 14. 11. pondělí 15:00 Angličtina pro začátečníky - online**
- Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.
- 15. 11. úterý 15:00 Angličtina pro pokročilé - online**
- Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.
- 16. 11. středa 10:00 Bowling**
- Sraz v 9:50 v restauraci Královská zahrada v Centru Babylon. Prosíme o přihlášení do 14. 11. 2022. Aktivita nemůže proběhnout s nízkým počtem účastníků. Děkujeme.
- 16. 11. středa 12:30 Beseda s panem Maximem Čamborem - online**
- Další unikátní host - sportovní nadšenec a trasér zrakově znevýhodněných sportovců, pan Maxim Čambor, bude vzdáleně k dispozici pro diskusi s Vámi a Vaše dotazy.

K besedě se můžete připojit prostřednictvím odkazu na Google Meet. Svůj zájem o akci prosím hlase do středy 9. 11. 2022.

Ve čtvrtek 17. 11. 2022 je TC Liberec zcela uzavřeno z důvodu státního svátku. Aktivity neprobíhají.

- 21. 11. pondělí 10:00 Adventní klubové posezení**
- Tradiční klubové setkání tentokrát spojené s výrobou klasických adventních věnců, které ozdobí Váš domov. Dejte nám vědět, zda přijdete tvořit s vlastním materiálem, nebo jej pro Vás máme zakoupit (uhradíte v den akce). Termín přihlášení na akci je pondělí 14. 11. 2022.
- 21. 11. pondělí 15:00 Angličtina pro začátečníky - online**
- Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.
- 22. 11. úterý 15:00 Angličtina pro pokročilé - online**
- Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.
- 23. 11. středa 10:00 Návštěva Kočičí kavárny v Liberci**
- Po covidové krizi je provoz Catfé Kočičárny v centru Liberce opět obnoven a my máme příležitost do ní vyrazit a potěšit se příjemným prostředím i dobrotami. Sraz na terminálu Fügnerova na odjezdové zastávce autobusu č. 21 v 9:40. O přihlášení na akci prosíme do pondělí 21. 11. 2022.
- 23. 11. středa 14:00 Horolezecká stěna – Šutr Liberec**
- Zajištěn je pro Vás školený instruktor. Potřebné vybavení lze zapůjčit přímo na místě. Sraz pro účastníky je v 13:30 na terminálu Fügnerova na zastávce spoje číslo 21. O přihlášení na akci prosíme do pondělí 21. 11. 2022.
- 24. 11. čtvrtek 10:00 Piano poslepu pro začátečníky**
- Prezenční výuka probíhá v klubovně TC Liberec. Lektorkou je paní Lucie Remerová.

- 24. 11. čtvrtek 11:00 Trénink paměti - telefonicky**
- S Květou Novákovou Heligarovou si po telefonu prověříte znalosti, paměť, postřeh či logické myšlení formou zábavných kvízů. Přihlášení nových zájemců do pondělí 21. 11. 2022.
- 24. 11. čtvrtek 14:00 Jóga**
- Cvičení pod vedením odborné lektorky paní Jany Salačové probíhá **prezenčně v klubovně TC, ale též s možností online přenosu** přes odkaz na Google Meet.
- 28. 11. pondělí 9:00 Anglická konverzace**
- Anglická konverzace probíhá v prostorách TyfloCentra Liberec. Lektorkou je paní Michaela Grulyová.
- 28. 11. pondělí 10:00 Zážitkové vaření s Jiřím Pikešem**
- Tentokrát vaříme na dobrodružné vlně – maso v úpravě na divoko ☺. Co se uvaří, to se také ochutná. Příspěvek na aktivitu je 30,- Kč. Prosíme o přihlášení do 24. 11. 2022.
- 28. 11. pondělí 12:30 Čteme OKO - telefonicky**
- Nemáte z nejrůznějších důvodů možnost přečíst si program akcí a zajímavosti z našeho OKA? Připojte se k telefonickému hovoru s Květou Novákovou Heligarovou a nezmeškejte už žádnou akci z programu TC. V případě zájmu se přihlaste do čtvrtka 24. 11. 2022.
- 28. 11. pondělí 15:00 Historické OKÉNKO - online**
- Nová aktivita má formát povídání o historii na předem zvolené téma a probíhá 1 x měsíčně online. Druhým tématem je Sametová revoluce, jejíž výročí si v listopadu připomínáme. Okénkem provází a odborný obsah dodává pan Peter Tkáč. K online přenosu se můžete připojit také z klubovny TC Liberec. O přihlášení prosíme do pondělí 21. 11. 2022.
- 29. 11. úterý 15:00 Angličtina pro pokročilé - online**
- Výuka angličtiny probíhá online přes stálý odkaz na Google Meet. Lektorem je pan Petr Tkáč.

Mimořádný host, paní Pavla Kovaříková z neziskové organizace Rozhledna, zavítá k nám do Liberce, aby představila **zájemcům o tvořivé činnosti své zkušenosti a originální rukodělné techniky**. Aktivita bude mít část přednáškovou (diskusní) a následně část praktickou, v níž bude možné si konkrétní techniku vyzkoušet a „osahat“. Předpokládaný konec akce je cca v 14:00. Občerstvení bude zajištěno. **O přihlášení na akci prosíme do středy 23. 11. 2022.**

Paní Kovaříková pro nás nabízí například tyto techniky:

- základy práce s jehlou a nití - drobné opravy/úpravy, zhotovení menších výrobků (bylinkové polštářky, váčky apod.)
- technika hmatového vyšívání
- technika hmatové kresby, práce s kolorováním/vybarvováním poslepu
- vizuálně-výtvarné využití braillova písma
- výtvarně tvořivé aktivity s vidícími dětmi předškolního věku

Na téma dobrodružství...

Dobrodružství je etymologicky odvozeno od slova **dobrodruh**, což ve staročeštině znamenalo dobrý druh, tedy **dobrý, statečný, odvážný druh**. S úpadkem rytířstva se význam posunul a z dobrodruhů se stali spíše loupeživí rytíři. Teprve pod vlivem francouzského výrazu *aventure* se do významu slova dostalo ono dobrodružství, které známe dnes. Ve francouzštině se totiž slovo *aventure* používalo ve významu úděl, osud, nebezpečí.

V anglické tradici šel vývoj trochu jinak. *Aventure* kolem roku 1230 znamenalo náhodu, štěstí. Významový posun asi o sto let později zdůrazňoval v této souvislosti především nebezpečí a risk a o dalších dvě stě let později neobvyklou, vzrušující událost. Latinský výraz *adventura*, který stojí u základu všech těchto výrazů, znamenalo přitom pouhé *přihodit se*.

Nejen v Česku se těší oblibě tzv. **dobrodružná literatura**. Počátky tohoto žánru jsou velmi staré. Od pradávna pronikala dobrodružnost jako prvek i do žánrů sousedních – například pohádek (arabská Tisíc a jedna noc) či hrdinských eposů (akkadský Epos o Gilgámešovi). Od patnáctého století začínají vznikat známé rytířské romány.

Z počátku 17. století pochází třeba **Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha**. Od 18. století se dobrodružný žánr začal výrazněji tříbit. Anglický spisovatel Daniel Defoe svým dobrodružným románem Robinson Crusoe položil dokonce základy dobrodružného subžánru (**robinzonáda**). S jejími prvky se dodnes setkáváme třeba ve vědeckofantastických románech. Žánr fantastických cestopisů a podivuhodných cest vyvrcholil v satirickém spise Gulliverovy cesty nebo v knize německého spisovatele Gottfrieda Augusta Bürgera Baron Prášil, který v ní rozvíjí i pohádkové motivy.

V devatenáctém století se v literatuře zrcadlí zájem o středověk a dějiny vůbec – vzniká dobrodružný historický román. Všeobecně známé jsou například Ivanhoe nebo Tři mušketýři. Mezi příběhy s tajemnou a dokonce i s policejní zápletkou vyniká Hrabě Monte Cristo. Zájem o exotické kraje měl za následek tvorbu děl odehrávajících se zejména v Indii, v Africe nebo v Jižní Americe - např. Hrdinný kapitán Korkorán.

Rozvoj americké literatury přinesl s sebou nové náměty. V období romantismu vedla potřeba vyjádřit se ke společenským problémům (boj proti kolonizaci, otrokářství, nesouhlas s utlačováním původního indiánského obyvatelstva). Vznikl jeden z nejoblíbenějších subžánrů dobrodružné literatury - **western, resp. indiánka**, který dále rozvinul německý spisovatel Karel May. Díla Marka Twaina Dobrodružství Toma Sawyera a zejména Dobrodružství Huckleberryho Finna zase rozvíjejí téma úniku z provinciálních poměrů.

Rozvoj techniky ve druhé polovině 19. století vedl ke vzniku vědeckofantastické literatury neboli science-fiction. Za její zakladatele jsou považováni francouzský spisovatel Jules Verne (pokud jde o technickou science-fiction) a Angličan Herbert George Wells, který se věnoval spíše vlivu technologií na člověka.

Dobrodružná literatura 20. století již pokračovala jen v rozvíjení tradičních dobrodružných žánrů (za nový žánr lze považovat pouze **komiks**). Z oblasti námořní a pirátské tematiky je nejznámější cyklus o Sandokanovi z let 1895 až 1908 nebo román Černý korzár. Detektivní literaturu po Edgaru Allanovi Poeovi rozvinul především anglický spisovatel sir Arthur Conan Doyle, autor románů a povídek o soukromém detektivovi Sherlockovi Holmesovi z let 1887 až 1927.

Česká dobrodružná literatura se rozvíjela v podstatě ve stejné žánrové bohatosti, jako dobrodružná literatura světová. Její prvky můžeme najít již v **staročeském rytířském románu Alexandreis z konce 13. století** nebo v cestopise Václava Šaška z Bírкова z druhé poloviny 15. století. Počátky science-fiction v české literatuře můžeme najít v některých romanetech Jakuba Arbese a ve **Výletech pana Broučka (1888)** od Svatopluka Čecha. Na ně navázal v první polovině 20. století Karel Čapek, který poprvé ve své **divadelní hře R. U. R.** z roku 1920 použil slovo robot (slovo vymyslel jeho bratr Josef, když se ho Karel ptal, jak má umělou bytost pojmenovat). K nejznámějším autorům 20. století patří také Eduard Štorch, Jan Welzl, František Běhounek nebo Jaroslav Foglar.

Výsledky soutěže z minulého čísla

Báseň k oslavě výročí TC jsme sice od Vás neobdrželi, zato v kvízu jste opět bodovali ☺. Ve znalostní soutěži jsme se Vás ptali, kolik let od svatby připomíná výročí tzv. platinové svatby? Správná odpověď zněla: b) 70 let

Výherkyněmi této soutěže se stávají: paní Nikol Antošová, paní Miluše Qualizzová a paní Hana Lopatková. Gratulujeme!

Soutěž 1: Křížovka

Pravidla křížovky jsou následující. Cílem je správně zodpovědět postupně 3 slova, ke kterým Vás povedou 3 otázky. V každém uhodnutém slovu si průběžně označíte příslušné písmeno podle instrukce. Tajenka je výsledkem těchto písmen, která přečtete v pořadí uhádnutých slov.

Nápověda: Tajenkou je slavné české literární dílo.

První otázka:

Čarodějná postava ze slavné knihy J. K. Rowlingové se křestním jménem jmenuje Harry. Znáte jeho příjmení?

Ve slově číslo jedna si vyznačte šesté písmeno.

Druhá otázka:

Švédská autorka Astrid Lindgrenová napsala knihu o 6 dětech, které žily v sousedství na jedné vesničce a zažívaly nejrůznější dobrodružství. Jak se tato vesnice, jejíž jméno je i v názvu knihy, jmenuje?

Ve slově číslo dvě si vyznačíte druhé písmeno.

Třetí otázka:

Román Dobrodružství Huckleberryho Finna je dílem autora s příjmením Twain. Znáte jeho křestní jméno?

Ve slově číslo tři si vyznačíte třetí písmeno.

Tajenku nám zasílejte až do 15. 11. 2022. Velmi se těšíme!

Soutěž 2: Dobrodružný kvíz

Máte-li rádi dobrodružnou literaturu, následující soutěžní kvíz pro Vás bude libůstkou. Ale žádný strach, **losovat budeme ze všech účastníků, kteří správně zodpovědí alespoň tři otázky**. Těšíme se na Vaše odpovědi zaslané poštou, emailem či sdělené osobně nebo telefonicky, a to až **do 15. 11. 2022**. Hodně štěstí!

1. Ještě než se stal spisovatelem, byl Karel May v Německu hledaným podvodníkem. Vydával se například za lékaře, učitele, nototiskaře a...

- a) Policejního poručíka
- b) Ropného magnáta
- c) Perského šáha

2. Jakým způsobem získal Karel May své vědomosti o exotických zemích a divokém západě?

- a) Z knih ve vězeňské knihovně
- b) Cestováním
- c) Vyprávěním dobrodruhů

3. Když slyšíte indicie „základní škola“, „závod ve štafetovém běhu“ a „Rytíři Bedny“, k jakému literárnímu dílu se podle Vás vážou?

- a) Vojtěch Matocha – Prašina
- b) Jaroslav Foglar – Když duben přichází
- c) Jaroslav Foglar – Dobrodružství v temných uličkách

4. Když slyšíte indicie „lupič“, „zapomenutý kapesník“ a „drak“, s jakým literárním dílem se podle Vás pojí?

- a) C. S. Lewis – Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň
- b) Christopher Paolini - Eragon
- c) J. R. R. Tolkien – Hobit

5. Jaroslav Foglar sepsal bezpočet knih s dětskými hrdiny, největší oblibu si však po generace udržely Rychlé šípy. Jarka Metelka, Jindra Hojer, Červenáček, Mirek Dušín a Rychlonožka měli spoustu nepřátel. Vzhledem k jejich povaze však nekleli, a pokud ano, tak v mezích. Jaká byla jejich oblíbená nadávka?

- a) Ty plantážníku!
- b) Hrom a blesky do tebe!
- c) Orangutane nemytý!

6. Britská spisovatelka Enid Blytonová se specializovala na dobrodružné série pro mladší čtenáře. Původním povoláním pedagožka byla v literatuře velice plodná, největší odezvu však získala jednadvaceti díly s detektivním nádechem. Jak se série jmenovala?

- a) Tajemná místa
- b) Správná pětka
- c) Tajná sedma

7. Spisovatelka Astrid Lindgrenová stvořila pravděpodobně nejsilnější dítě v historii a největšího rebela mezi mladistvými literárními hrdiny vůbec. Pipi Dlouhá Punčocha bydlela ve vile Vilekule, měla koně a pranic se nestarala o názory dospělých. Při jaké příležitosti ji autorka vůbec vymyslela?

- a) Pipi ji napadla při jízdě vlakem.
- b) O Pipi vyprávěla dceři, když byla nemocná a nemohla do školy, aby jí ukrátila chvíle.
- c) Pipi vymyslela poté, co se setkala se sirotkem, který Lindgrenovou oslovil silnou osobností.

Recept 1: Dýňová polévka podle Jiřího Pikeše

Recepty tohoto čísla jsme úspěšně vyzkoušeli v TC Liberec při aktivitě Zážitkové vaření. Chutnalo nám velice ☺.

Suroviny:

- 900 gramů dýně Hokaido
- 7 mrkví
- 1 palička česneku
- 1 smetana ke šlehání
- 1 smetanový sýr typu žervé

- 50 gramů másla
- 1 cibule
- 2 lžíce kořenící směsi na dýni (nebo směsi Spekulatius)
- 2 lžičky soli
- 1 lžička mletého nového koření
- 2 lžičky mletého sušeného zázvoru
- 2 kostky zeleninového bujonu
- 1,5 litru vody
- olivový olej na pomazání pečícího plechu

Postup:

Dýni nakrájíme na větší kusy (cca 5 – 7 cm). Mrkve oškrábeme. Celý česnek oloupeme a rozdělíme na stroužky. Plech na pečení lehce namastíme olivovým olejem. Poklademe na něj kousky dýně, celé mrkve a stroužky česneku. Dáme péci do trouby nejprve na 220 stupňů (15 minut), poté stáhneme na 160 stupňů a dopékáme ještě asi 45 minut. Ve větším hrnci se silným dnem necháme na másle zpěnit nasekanou cibuli. Přidáme předpečenou zeleninu z trouby a dobře promícháme. Přidáme všechno koření, 2 kostky bujonu a zalijeme 1,5 litrem vody. Necháme společně krátce provařit. Poté hrnec na chvíli odstavíme a jeho obsah rozmixujeme dohladka tyčovým mixérem. Na závěr přidáme smetanu ke šlehání a sýr žervé. Na mírném plameni ještě jednou promícháme a případně dochutíme.

Recept 2: Moučník s kysanou smetanou podle Jiřího Pikeše

Suroviny:

- 5 jablek
- 3 lžičky skořicového medu
- 100 gramů rozinek
- 100 ml likéru amaretto
- 180 gramů ovesných vloček
- 50 gramů másla
- 100 gramů mletých mandlí
- 200 gramů kysané smetany

Postup:

Nejprve oloupeme jablka a pokrájíme je na kostky (cca 2 cm). Jablka rozložíme do dna středně velké zapékačské misky. Rozinky naložíme alespoň na 15 minut do likéru amaretto. Poté je navrstvíme na jablka. Ve zbytku likéru promícháme 3 lžičky

skořicového medu a vzniklou směsí zakapeme jablka s rozinkami. V míse zvlášť rukama promneme ovesné vločky, máslo a mleté mandle, aby vznikla kompaktní nepříliš lepivá hmota. Tuto hmotu rovnoměrně navršíme na obsah zapékací misky. Pečeme při teplotě 180 stupňů asi 45 minut.

Výsledný moučik je křehký – podáváme jej v malých miskách; navrch každou porci ozdobíme dvěma lžičkami kysané smetany.

Oslavenci v listopadu

Během listopadu slaví své narozeniny **paní Milada Tomášková, paní Nikol Antošová, paní Kateřina Jiráková, paní Michaela Vlčková a pan Jaroslav Zedník**. Velmi všem blahopřejeme a přejeme z TyfloCentra Liberec pevné zdraví.

Ohlédnutí: Co přinesl říjen

Abychom byli upřímní, měsíc říjen byl na dobrodružství neméně bohatý!

Zážitkové vaření

Vaření s panem Jiřím Pikešem bylo i tentokrát skutečně zážitkové. Jakmile se v troubě v TyfloCentru začala předpékat zelenina na **dýňovou polévku**, vůně musela lákat k domu lákat i široké sousedství. Polévce dalo jedinečný říz použité koření a pochutnali jsme si znamenitě. K tvorbě **podzimního moučníku z jablek** jsme využili řadu originálních surovin, které nám lektor poutavě představil – jednalo se třeba o skořicový med nebo likér amaretto. V dýňové polévce se zase uplatnila **speciální směs koření Spekulatius**, která se jinak používá třeba na tradiční německé vánoční sušenky. Recepty na dýňovou polévku i na jablečný moučník naleznete v tomto vydání OKA. **A nyní v listopadu vaříme na „dobrodružnou notu“** – nahlédněte proto do programu a nenechte si ujít maso v úpravě nadivoko.

Následující snímek zachycuje přípravné práce na říjnovém moučníku.

Výlet podle satelitu

S dobrodružným nadšením jsme 17. 10. 2022 vyrazili na speciální výlet za využití mobilních navigačních aplikací! Tento nápad u nás v TC nějakou dobu zrál a byli jsme rádi, že jste se k němu rozhodli přidat. (Ukazuje se, že máme i ve Vašich řadách příznivce dobrodružství ☺.) **Destinace „Výletu podle satelitu“ byla zpočátku tajná, účastníci ji však při pohybu v terénu velmi záhy odhalili.** Ještě před samotnou výpravou si přítomní uživatelé chytrých telefonů vyměnili své dosavadní zkušenosti s využíváním aplikací při cestování či běžném pohybu v terénu. A pak se již vyraželo do akce. Společnost nám kromě aplikací dělali také dva psí přátelé. Po návratu z vycházky přišla vhod teplá polévka a pizza, nechyběl ani sladký dezert. Každý účastník obdržel také **diplom a symbolickou sladkost**. Počasí nám po celou dobu ukázkově přálo, a tak jsme prožili jeden z posledních dní letošního babího léta opravdu náležitě aktivně ☺.

Děkujeme ještě jednou realizačnímu týmu lektorů kompenzačních pomůcek, Janě Smolné a Lukáši Feiferovi, za báječný zážitek!

Fotografie zachycuje partu výletníků při hledání odpovídajícího směru cesty uprostřed přírody.

Beseda s panem Jiřím Mojžíškem

Ve středu 19. 10. 2022 jsme přivítali v TC Liberec speciálního hosta – pana Jiřího Mojžíška. Šíře zkušenosti a zážitků našeho přednášejícího byla fascinující. Během besedy se tak dokonce vtipkovalo, zda náš host neprochází nepozorovaně napříč stoletími, neboť na jeden lidský život se všechny dovednosti a zkušenosti našeho milého hosta zdály až moc. Pan Mojžíšek absolvoval nejprve ZŠ pro nevidomé v Brně, následně Střední hudební školu pro mládež s vadami zraku v Praze. Aktivně se již od raného věku zajímal o technické předměty. **A velmi záhy se stal programátorem, v čemž, jako od narození nevidomý, platil v ČR za průkopníka.** První „mluvící“ PC program, který pan Mojžíšek vyvinul, se jmenoval KUK. Později stál za vznikem hlasové syntézy, kterou někteří znáte jako „[Mojžu](#)“.

V devadesátých letech si založil vlastní **živnost na výrobu pomůcek a hraček pro zrakově postižené**. Celou řadu z nich jsme měli šanci si vyzkoušet a osahat přímo na besedě. Jednalo se například o „[berušku](#)“, která má uvnitř kuličky, jež je potřeba přesnými pohyby dostat do dírek, aby spodem vykukovaly jako nožičky. Dále nám prošel rukama „[solitér](#)“ nebo čtverec s malými posuvnými čtverečky, tzv. „[patnáctka](#)“. Vychytávku představuje „[rohaté domino](#)“, které má tu výhodu, že se díky kloubovým úchytům při skládání kostek za sebe nerozjíždí. Exkluzivně jsme mohli držet v ruce hlavolam v podobě skládací kostky (pokročilá verze Rubikovy kostky), která ještě ani

není ve výrobě! Existuje prý asi 100 000 možností, jak ji složit. (Potvrzujeme, že se na besedě ukázala jako „silně návyková“ 😊.) **Pan Mojžíšek si všechny hračky a pomůcky sám navrhuje a také je sám zhotovuje** – většinu z nich na domácí 3D tiskárně. Úplně prvotně však začínal třeba s vlastnoručně zhotovenou cirkulárkou, šachovnicí odlévanou z pryskyřice či souřadnicově řízenou frézou...

Jelikož je vášnivým sportovcem, vyvinul i vlastní originální metodu lukostřelby pro nevidomé. Pan Mojžíšek se v životě snaží hledat cesty, jak by něco šlo udělat, namísto hledání důvodů, proč to nejde. Když se ocitl v těžké životní situaci, kdy mu zemřela první žena při porodu, začal se samostatně starat o novorozence. Do dvou let byl na péči o syna úplně sám. Jak říká, i tuto událost přes všechnu bolest vzal jako výzvu – jak jinak by „mu svěřili dítě“?

Sám pan Mojžíšek říká, že se nepovažuje za hravého, ale baví ho **proces zhotovování hraček – nalézání způsobů a metod jejich provedení.** Tvůrčím oponentem a rádcem mu je v tomto ohledu dnes již dospělý syn.

Kromě hraček, hlavolamů a pomůcek jsme dostali „kolovat“ také úžasné „origami“, tedy pokročilé skládačky z papíru původem z Japonska, které si pan Mojžíšek vyrábí. Má na ně vytvořeny přesné postupy, které umožňují i člověku se zrakovým hendikepem zhotovit si skládačku s úspěšným výsledkem.

Zajímavostí je, že pan Mojžíšek nevlastní mobilní telefon. Vlastně to není až tak překvapivé, když víte, že si **vždy před pořízením nějaké věci klade otázku, zda ji potřebuje, nebo chce.** V případě, že by zjistil, že mobilní telefon opravdu potřebuje, pořídil by si ho 😊. Prý je tento postup náramně osvobozující, a my mu rádi věříme.

Veškeré hlavolamy a hračky, o kterých na besedě byla řeč, jsou k dostání v e-shopu Tyflopomůcek: <https://eshop.tyflopomucky.cz/>.

Na webu pana Mojžíška máte šanci poslechnout si mimo jiné tzv. holofonni hudební ukázky a dozvíte se řadu dalších zajímavostí: <http://mojzisek.brailnet.cz/>.

Shrnuto závěrem, na této říjnové besedě jsme dostali inspiraci skutečně na několik životů. Je nám velkou ctí, že jsme toto setkání měli šanci v TC Liberec uspořádat. **Panu Mojžíškovi ještě jednou srdečně děkujeme!**

Padlo nám do OKA: Královská zábava za volantem vozů Hummer

V aktuálním vydání OKA nemůžeme nesdílet tuto pozvánku na nefalšované dobrodružství! Spolek Nevidomí za volantem, z. s., ve spolupráci s panem Martinem

Mikulenčákem z tvrze HUMMER CENTRUM z Horních Počernic pro Vás chystá adrenalinové chvíle za volanty amerických legend na čtyřech kolech. Jedná se o vozy HUMMER H 1 / HUMWEE určené do opravdu těžkého terénu. Akce, během které si jízdu těmito vozy budete moci vyzkoušet, se bude konat **11. listopadu 2022 od 11:00 hod. do cca 14:00 hod. na pozemku tvrze HUMMER CENTRUM.**

Pro zachování maximální bezpečnosti a plynulosti je maximální kapacita účasti 12 osob - řidičů včetně svých průvodců/kyň. Doporučeno je teplejší oblečení a zároveň takové oblečení, které může být i zašpiněno vlivem jízdy v nefalšovaném terénu. Je potřeba počítat s vyšším hlukem motorové jednotky, která nemá žádné odhlučnění.

Na akci je důležité, aby případní zájemci věděli sami za sebe, že umí ovládat vůz s automatickou převodovkou, nebo s ní již měli zkušenost. Vše bude velitelem vozu srozumitelně vysvětleno. V terénu se vůz pohybuje pomalou rychlostí, ale boční či podélné náklony jsou famózní a dech beroucí. Občerstvení bude k dispozici v zázemí HUMMER CENTRA v teple budovy, kde je zřízena občerstvovna.

Více informací najdete na: <http://www.nevidomizavolantem.cz>

Závěrem: Citáty k tématu dobrodružství

Dobrý kormidelník se plaví i se strhanou plachtou. (Seneca)

Vůle je chtít, svoboda je moci. (Voltaire)

S příležitostí stoupá odvaha. (William Shakespeare)

V životě jsou dvě tragédie: první nedostat, po čem srdce touží; druhá dostat to. (G. B. Shaw)

Štěstěna dává mnohým mnoho, žádnému dosti. (Martialis)

V tvé hrudi jsou hvězdy tvého osudu. (Schiller)

Se lží se může projít světem, nikoli zpátky. (lotyšské přísloví)

Posmívala se liška lvici, že rodí jen jedno mládě. „Ano, ale lva.“ (Ezop)

Přejeme příjemně dobrodružný listopad!

Další použité zdroje:

<http://misehero.cz/kde-se-vzalo-dobrodruzstvi/>

<https://www.denik.cz/literatura/kviz-karel-may.html?question=3>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dobrodru%C5%BEn%C3%A1_literatura

<https://www.cbdb.cz/novinka-891-literarni-kviz-c115-dobrodruzstvi>

<https://www.denik.cz/literatura/kviz-karel-may.html?question=1>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1730941-kviz-jak-dobre-znate-detskou-literaturu>

Kočka, Miloš. 1990. *Střípky moudrosti*. Praha: Práce, 128 s. ISBN 80-208-0972-4.